

narnim zavodom na njihove obveznice, ki jih dobijo od Paba ali od države, tudi gotovino. To se delno tudi že godi in se naj izvede do kraja!

Kmet znova potrebuje denar!

Pab daje tudi posojila na hipoteko na kmečka posestva. Stanje teh posojil je bilo sledeče: vseh posojil skupaj je bilo 552.355.377 dinarjev. Od te velike vsote ima največ dunavska banovina: 265 milijonov, najmanj pa Slovenija, samo 316.500 din. To je razumljivo, ker je Pab deloval v drugih banovinah, kjer nimajo posojilnic, pri nas pa je vsak kmet, raje vzel denar doma na posodo. Ta nova zadolžitve kaže, da uredba o likvidaciji kmečkih dolgov ni mogla odpraviti tega, da bi kmet ne potreboval več posojil. Trdimo tudi to, da bi jih potreboval, če bi tudi ne le del, pač pa ves dolg črtali! Smatramo, da je danes najvažnejše vprašanje, kako omogočiti kmetu bolj donosno kmetovanje, ali samo z zvišanjem cen ali pa s ceninim kreditom.

Kaj hitra bi bila rešitev iz vseh dolgov, ako bi bilo mogoče zvišati cene tako, da bi te omogočile plačilo vseh dolgov. Taka rešitev pa bi bila le navidezna, ker bi bilo treba zopet zvišati plače, za te plače zvišati davke in tako bi se kolo vrtilo in zopet zavrtelo v stari kolovoz. Kmet zato kljub trenutnemu popravku nekaterih cen potrebuje dolgoročni in ceneni kredit! Ali bo zmogla Privilegirana agr. banka sama dajati vsa nova posojila kmetu? V poročilu čitamo, da je v enem letu dala 832 novih dolgoročnih posojil, da ima sedaj skupno 25.182 dolžnikov v skupnem iznosu 679.512.483 din. Ako pogledamo pa število, koliko dolžnikov je prevzela, namreč 782.024, potem moramo reči, da njej sami nikakor ne bo mogoče izvesti novega kreditiranja kmetu. Hvalevredno je, da je Pab že začela dajati kredite zadrugam, katere nato dajejo posojila naprej. Novo delovanje naših posojilnic je nujno potrebno, da bodo mogle dajati kmetu kredit. Ti krediti morajo biti največ po 4 %, ker kmečko gospodarstvo ne prenaša velikih bremen, kar se tiče obresti.

Slovenci in Pab

Slovenski kmetje so danes dolžniki Paba. 53 denarnih zavodov in 453 zadrug je odstopilo skupno 54.577 dolžnikov Pabu, in sicer so bili ti dolžni 521.498.556 din. Nekmetov, ki pa so se tudi prijavili, je bilo v Sloveniji 2898 z vsoto 55.209.242 din. Za vso Slovenijo posluje podružnica Paba v Ljubljani. Ta je izvršila že skoro celoten obračun, samo kaka dva odstotka jih je še nerešenih. Kolikor nam je znano — kar pa iz poročila ni razvidno — pa slovenski kmet plačuje najbolj točno svoje obroke. Večkrat smo prejeli poročila, da je podružnica Paba v Ljubljani v skrbi za

odplačila segla tudi po rubežu. Nikdar nismo in ne bomo zagovarjali nemarnih dolžnikov. Toda večkrat se pa zgodi, da kmet res ne more plačati obroka! Pri prevzemu kmečkih dolgov se ni nič pazilo na to, ali je dotični vreden ali ne, da se mu del dolga briše, pri izterjevanju obrokov pa naj se na vsak način postopa po razmerah! Posebno je pa treba biti obziren tu na meji, kjer kmet še teže gospodari.

Okrepimo svoje denarno združništvo!

Četudi danes naš kmet dolguje Pabu, vendar mi Slovenci ne bomo svojega združništva likvidirali. Nasprotno! Računi za nazaj se naj uredijo, pa naprej na delo! Nikar ne omagujte, ki ste leta in leta delali nesebično in brezplačno v naših denarnih zavodih, samo da je vaš sosed mogel dobiti poceni kredit! Od ust do ust naj gre: naše posojilnice morajo zopet začeti novo življenje! Sezimo si v roke — pa na delo!

Po Jugoslaviji

Predsedstvo JRZ je imelo 12. marca v Beogradu sejo, ki ji je predsedoval ministrski predsednik Dragiša Cvetković. Seje se je udeležil predsednik senata g. dr. Anton Korosec. Na seji so se razpravljala vsa prečta vprašanja notranje politike ter so bili soglasno sprejeti primerni sklepi. V teh sklepih je zlasti poudarjeno, naj se o vseh sodobnih in važnih vprašanjih v vseh pokrajinah razpravlja samo v okviru stranke s popolnim zaupanjem v njeno vodstvo.

Novi volilni zakon uveljavljen. Novi volilni zakon je bil objavljen v »Službenih novinah« 15. marca in je dobil s tem veljavo.

Enodinarski kovanci plačilno sredstvo do 20. aprila. Stari kovanci po 1 din veljajo kot plačilno sredstvo do 20. aprila. Lastniki teh kovancev naj jih čimprej zamenjajo, da pozneje ne bodo trpeli nepotrebne izgube!

Samostojna demokratska stranka (SDS), koje glavno torišče je banovina Hrvatska, bi rada raztegnila svoje področje tudi preko Slovenije. V tej svoji razširjevalnosti je trčila ob odpor JNS, ki sebe smatra za poklicano zastopnico liberalnih elementov v Sloveniji. Tako je nastala zmeda v slovenskem laži-svobodomiselnem Izraelu. Začelo se je preseljevanje iz tabora JNS v tabor SDS. Razumljivo je, da se to strankarsko preseljevanje ne vrši s prijaznimi poslovnimi besedami, marveč z ostrimi očitki, ki letijo nazaj v tabor JNS. Obrambno trobljenje za JNS oskrbujeta »Jutro« in »Slovenski narod«, a

Zoper glavobol

pomagata 1—2

ASPIRIN

tableti

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino-le „Bayer“-jev Aspirin.

Ogl. reg. pod št. 17072 od 22. XII. 1938.

v nasprotno trompeto pa piha mariborski »Večernik«. Sicer pa so si ti spri bratci jugoslovanskega liberalizma med seboj prav podobni. Voditelji SDS so bili prav taki zagovorniki jugoslovanske celotnostne ideje, ustanovitelji in podporniki Slovincem in Hrvatoma sovražnega centralizma, kakor gospodje okoli JNS. Razlika med obema liberalnima taboroma je bolj v taktiki (načinu postopanja), kot v programu. Proti mišljenju in hotenju slovenskega ljudstva sta oba tabora.

V Vojvodini se strankarske razmere v znatni meri poostrujejo. Hrvatska seljačka stranka (HSS) je bila napovedala shod v Subotici, ki pa se ni mogel vršiti, ker se je od srbske strani pripravil protishod. Shod, ki ni mogel biti v Subotici, se bo — kakor se poroča — vršil na ozemlju banovine Hrvatske v Osijeku, kamor bodo tudi prišli zastopniki Bunjevcev in Šokceev iz Bačke in Baranje. Član HSS minister dr. Smoljan, ki je sam preučil razmere v Subotici, priporoča dosledno izvajanje politike narodnega sporazuma kot edino sredstvo za izboljšanje medstrankarskih razmer v Vojvodini.

Finski rekordi. Finska ni samo država, ki ima največ rekordov v vseh vrstah športa. Finska vsebuje še drugačne rekorde, v drugih strokah in je ponosna nanje, prav tako ponosna kakor na svojega Nurmija in Ritola, Kolemahneina in Maekega. Finska je prva država v Evropi, ki je uvedla žensko volilno pravico. Finska je bila prva, ki je Ameriki plačala svoje vojne dolge. Finska ima najmanj neplemenitih ljudi. To so trije rekordi, ki jih marsikatera druga država zavida tej gozdnati in vodnati republiki s severa.

Golob — tat. Nekemu mlekarju v Blankenheimu na Nemškem, ki je hotel na cesti pravkar izmenjati 50 mark, je sunek vetra odnesel bankovec. Zaman ga je

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmečkega življenja

Šubin je ogorčeno odgovoril:

»Aleksij Andrejev, kako moreš misliti, da bi delavci, prvi državljani naše sovjetske republike, spali po dva in dva v eni postelji! To bi bilo za njih ponižanje, za nas pa sramota!«

Aleksij je skomignil in mirno rekel:

»Dobro. Naj spi vsak v svoji postelji, toda za tri drugod poišči postelje.«

»O, ne!« se je zasmel Šubin. »Vsi bodo pri tebi stanovali. Saj imaš šest postelj.«

Iz starčevih oči se je zablistalo, a samo za hip. Zadušil je jezo, ki se je vzbudila v srcu, in mirno odvrnil:

»To je res, a dobro veš, da smo trije pri hiši in tri postelje potrebujemo zase.«

»Aleksij Andrejev,« je rezko dejal Šubin, »v velikih mestih, kakor so Leningrad, Moskva, Odesa, se obitelji, ki so bile svojčas bogatejše in znamenitejše ko tvoja, obitelji, ki so posedale palače in velika stanovanja, zadovoljujejo z eno sobo, da so tako dale prostor revolucionarnim sodrugom. Kako ne bi kmetje, kakor ste vi, odstopili svojih postelj dobrim sodrugom delavcem, članom stranke?«

11

Iz Šubinevega glasu je odmevala prikrita pretnja in to je Alekseja še bolj razdražilo. Odločno je rekel:

»Šubin, ne boš dobil vseh šest postelj! Ženine in moje stare kosti so vsaj toliko vredne, kakor kosti tvojih sodrugov.«

V Šubinu je vzkripelo, a spomnil se je, da brez Alekseja ni kolhoza, zato se je premagal. Dokaj mirno je rekel:

»Vse postelje boš dal! Pri mlačvi bo dovolj slame, da boste mogli spati na njej ti, tvoja žena in tvoj sin.«

Aleksejeve potrpežljivosti je bilo konec. S pestjo je treščil po mizi in ježno vzkliknil:

»To je preveč!«

V Šubinu je spet vzkripelo.

»Aleksij, pazi!« je siknil in se bližal starcu. Toda nenadoma ga je nekdo močno zgrabil za roko in zavpil:

»Ali hočeš tudi očeta ubiti, kakor si ubil Krilova in Olgopora?«

Šubin se je naglo okrenil. Pred seboj je zagledal Fedorja. Mladenič ga je še vedno stiskal za roko. Zločinec je prebledel, nato zardel. Zavedajoč se, da mora z odločnostjo ohraniti svoj ugled, je trdo dejal:

»Po zakonu bom ubil vsakega, kdor si prisvoji hrano, ki je odrejena za sovjetsko zajednico.«

Fedor se je ironično zasmel.

Blagoslovljene velikonočne praznike

želita svojim cenjenim naročnikom, čitateljem, prijateljem in inserentom

uredništvo in uprava »Slov. gospodarja«

Novice iz domačih krajev

Vagon smrtno povozil vratarja. V noči na 15. marec je na mariborskem koroškem kolodvoru tovorni vagon povozil 58 letnega vratarja Filipa Berlota s Tržaške ceste. Kolesa so nesrečno odrezala obe nogi. Kmalu po prepeljavi v bolnišnico je umrl radi prevelike izgube krvi.

Huda prometna nesreča na uradni vožnji. Dne 14. marca zvečer sta se vračala na motornem kolesu z uradne vožnje proti Mariboru stražnik Semelbauer in policijski agent Rozman. Na Košakih nad Mariborom je zaneslo kolo na kup gramoza. Motocikel se je prevrnil in dva policijska uslužbenca sta priletela ob zaboj, ki je stal na cesti. Semelbauer je obležal nezavesten, Rozman si je ranil roko. Ponesrečena sta bila prepeljana v bolnišnico.

Nad osemdesetletni starček zgozlenel. 82 letni zasebnik Jurij Črnič je živel na starost pri svoji hčerki v Studencih pri Mariboru. V noči so opazili domači, da prihaja iz sobe starčka nič dobrega obetajoči dim. Ko so vdrli v sobo, so zagledali Črniča ob žareči železni peči zgozlenelega, ker je obleka na njem vsa zgorela. Pri spravljanju k počitku je starček omahnil preko žareče peči, obleka se mu je vnela, sam si ni mogel pomagati in siromak je živ zgorel.

Duhaprisotnost ga je rešila. Steklenico bencina je nesel v nahrbtniku posestnik Ivan Kozjek z Ribnice na Pohorju. Bencin se mu je razlil ter omočil obleko. V trenutku, ko si je prižgal Kozjek cigareto, se mu je vnela obleka. K sreči je imel toliko duhaprisotnosti, da se je vrgel na tla in na ta način zadušil ogenj. Dobil je pa kljub temu tako hude opekline, da se je zatekel v mariborsko bolnišnico.

Očeta štirih otrok zadela smrtna nesreča. Rudolf Zidar, 37 letni marljivi cestar, je hotel na povratku od dela biti prej doma in je je mahnil po bližnjici. Ob novi cesti na Hočkem Pohorju mu je spodrsnilo, padel je v prepad, si prebil lobanjo in obležal mrtev. Smrtno ponesrečeni zapušča štiri otroke.

Drava odnesla mlin. Pri Borlu pod Ptujem je odnesla močno narasla Drava mlin.

Ščavnica poplavlja. Radi toplega vala zraka, ki je zajel Slovenske gorice, se je začel sneg naglo taliti. Reke in potoki so silno narasli. Že v sredo zvečer je naša Ščavnica prestopila strugo ter se začela razlirati preko polj, travnikov in vasi. Ledene plošče so zastajale pred mostovi ter zavirale odtok vode. V četrtek je dosegla poplava višek. Nekatero hišo so v mestu Ljutomeru izpraznili, ker je voda že tekla skozi vrata v stanovanja in hleve. Voda je raztrgala na nekaterih krajih strugo, razdejala ceste in njive. Koliko škode je napravila letošnja prva povodenj, sedaj še ni mogoče dognati, pač pa je škoda precej velika.

Sneg porušil gospodarsko poslopje. V Laporju je teža snega porušila gospodarsko poslopje posestnice Marije Potočnik in delno posestnika Štefana Robar ter skedenj v Hošnici posestnika Jožefa Onič.

Nesreča z elektriko. V Šoštanju je bil zaposlen pri pleskanju strešnika pleskarski pomočnik Karel Berločnik. Ker je bil prepričan, da je električni tok odklopljen, je zašel z desnico med žice. Tok ga je zagrabil, mu opeknel desno roko in povrh je še padel 12 m globoko in priletel na ograjo. Pri padcu si je pretresel možgane, si zlomil ključnico in desno stran prsnega koša. Ponesrečenega so prepeljali v zelo resnem stanju v slovenjgraško bolnišnico.

Avtomobil podrl šolarja. Na cesti med Velenjem in Št. Iljem je tovorni avto iz Šoštanja povozil 13 letnega šolarja in posestnikovega sina Milana Pačnik iz Št. Ilja pri Velenju, ko se je vračal s svojo sestro domov z velenjske postaje. Povoženega so spravili k zavesti z umetnim dihanjem in so ga prepeljali v slovenjgraško bolnišnico.

V zadnjem hipu si otela golo življenje. Pri Sv. Petru na Medvedovem selu je zajel ogenj hišo zakoncev 55 letnega Vinka Krumpaka in njegove 61 letne žene Alojzije. Zakonca sta si otela v zadnjem trenutku iz gorečega poslopja golo življenje. Ko sta bila na prostem, se

je hiša zrušila. Pri pobegu sta dobila oba hude opekline po glavi ter rokah in sta se zatekla v celjsko bolnišnico.

Tovorni avto se skotalil v Savinjo. V bližini kamnoloma v Polulah pri Celju je privozil po cesti tovorni avto. Ker je postalo šoferju slabo, ni mogel obvladati avtomobila, ki se je zasukal proti Savinji. Šunek je podrl betonsko ograjo ob cesti in avto se je zakotalil s šoferjem vred po regulacijski strmini v precej naraslo Savinjo. Na pomoč prihiteli ljudje so rešili šoferja iz avtomobila, ki se je razbil.

Električni drog ga je hudo poškodoval. V Veliki Loki pri Stični na Dolenjskem so podirali električni drog. Kljub naravnavanju za padec v pravo smer se je drog izmuznil in padel na posestnika Jožefa Zajca iz Velike Lake. Zajec je dobil hude poškodbe na glavi in zlomilo mu je tudi nogo. V resnem stanju je bil oddan v ljubljansko bolnišnico.

Vesele velikonočne praznike našim prijateljem v tujini! Naš list je prejel za objavo preobilo častitk od svojih prijateljev v tujini, katerim želi od srca vesele in srečne velikonočne praznike z željo, da bi se vrnili kmalu v okrilje lepe Slovenije!

Tečaji županske zveze. Županska zveza prireja po Sloveniji na pobudo kr. banske uprave posebne tečaje za župane podeželskih občin. Dosedaj sta se vršila dva tečaja, in to v Mariboru in Celju. V Mariboru se je tečaj vršil v mestni posvetovalnici 11. marca in se ga je udeležilo 70 županov iz okrajev Maribor desni in levi breg, Ptuj, Slov. Konjic in Dravograd. Tečaja v Celju se je pa udeležilo 72 županov iz okrajev Celje, Gornji grad, Laško, Šmarje in deloma iz Slov. Konjic. Na tečajih predavata strokovnjaka banske uprave g. dr. Kukman in g. Lesar, in sicer prvi o občinskih uslužbencih in pravnih sredstvih, drugi pa o občinskih proračunih.

Zanimivost vinske razstave v Ptuj. Na zadnji vinski razstavi v Ptuj 10. marca je bilo obiskovalcem na ogled orodje iz rimske dobe, s katerim so po ptujski okolici obdelovali vinsko trto. Dalje je lahko vsakdo videl glinast vinski vrč ter odlomek rimskega žrtvenika, na katerem so darovali vino poganskim bogovom. Po ptujski okolici so začeli gojiti vinsko trto odsluženi vojaki rimskega cesarja Probusa v drugi polovici 3. stoletja.

Najbolj razvita organizacija v laškem okraju. Pri Sv. Miklavžu nad Laškim se je ustanovila pred kratkim podružnica Sadjarskega društva. Sadjarsko društvo ima sedaj že 14 podružnic v okraju. To je menda najbolj razvita organizacija v laškem okraju.

»Sovjetska zajednica! Koliko članov pa ima ta zajednica v Balti? Desetico bivših razbojnikov, izdajalcev in odpadnikov. Lepa družba!«

Šubin se je dušil od jeze.

»Ti si drzneš žaliti sodruga člane vaškega sovjeta! Ali ne...«

Fedor je zamahnil z roko in ga prekinil.

»Ti bi seveda želel, da mi uboge pare niti ne bi smeli zaječati v peklu, v katerem živimo! Pa zapomni si, Šubin, da ta pekel ne bo večin.«

Šubin se je prisiljeno zasmejal.

»Ne vem, kaj misliš reči s tem peklom in tem spominom na smešno praznoverje. Če hočeš videti, kaj pomenijo bajke krščanskega praznoverja, pojdi v Odeso in si oglej brezbožniške muzeje, ki jih je uredil tovariš Klavs Rišin. Tam boš videl...«

»Ne govori o Klavsu Rišinu!« se je oglasil Aleksej. Njegovo čelo se je pri tem nagubalo.

»Zakaj ne, dragi oče?« je pripomnil Fedor. »Mi tega človeka ne poznamo.«

»In ravno on je edini človek, ki vas ščiti. Če njega ne bi bilo, bi...«

»Šubin, ti si slab boljševik!« je porogljivo rekel Fedor.

»Kaj, slab boljševik?«

»Da, ker gledaš na sorodniške vezi med nami in Klavsom, dasi bi moral vedeti, da v smislu boljševiških načel takih zvez ni.«

»Ti mi ne boš dajal boljševiških nauk!« je jezno rekel Šubin.

»In vendar ti bom dal enega!« se je nekam skrivnostno nasmehnil mladenič.

»Sedaj pa mi je dovolj tega!« je zavpil Šubin. »Vsekakor so tu stvari, ki niso čiste.«

Pri teh besedah je pogledal po sobi.

»Stvari, ki niso čiste?« je rezko vprašal Fedor.

»Pustimo to! Jutri bo prišla iz Jaske četa vojakov. Takrat bomo o vsem obračunali.«

»O ne, Šubin!« je zaklical Fedor. »Ne jutri, ampak danes bomo obračunali.«

Z naglim zamahom je pritisnil Šubina k steni. Z eno roko ga je stiskal za grlo, z drugo pa je iz njegovega žepa potegnil samokres. Nato je izpustil trinoga. S samokresom je meril na njegove prsi in se je za štiri korake oddaljil od njega.

Šubin je smrtnobled stal pri steni. Ves se je tresel ob misli, da mu bije zadnja ura.

»Fedor, pusti tega človeka!« je vsa preplašena zaklicala mati.

iskal. Naslednji dan je neki Blankenheimčan snalil svoj golobnjak. V svoje presenečenje je našel v njem bankovec za 50 mark, ki so ga bili naši golobje in prinesli v golobnjak, da bi si z njim obložili gnezdo. Seveda ni bankovec pri tem ostal niti cel niti snažen. Ker je lastnik golobnjaka nekaj slišal o mlekarjevi smoli, mu ni bilo težko uganiti, komu naj bankovec vrne. Številka je bila k sreči še čitljiva, tako da je mlekari denar lahko zamenjal v neki banki.

Stalin se da častiti. Stalinov rojstni kraj Gori v Gruziji na Kavkazu bodo po načrtih najboljših gruzinskih stavbenikov in umetnikov prenovili. Po otvoritvi nove železniške proge postane Gori pomembno središče tega ozemlja.